

Vent roig - Raymond Chandler

La fórmula de Raymond Chandler (1896-1959) és més fàcil de resumir que de dur a terme: l'argument impecable com una equació, basat en la corrupció social descoberta per un detectiu privat que combina l'eficàcia i l'ètica professional, capaç d'improvisar rèpliques brillants que Hollywood no podia deixar d'aprofitar.

Chandler va dedicar les seves energies a dignificar la novel·la de detectius, a revisar, crear i destruir gran part de les convencions en què es basa el subgènere. Cansat d'apriorismes i desqualificacions apressades, va escriure en diverses ocasions que no és la pertinença a un determinat subgènere sinó el reeiximent de l'estil el que fa que una novel·la sigui digna de ser llegida: «Per molt bé que un escrigui una novel·la de misteri, el crític la despatxarà en un paràgraf, mentre que a qualsevol narració de quarta fila, mal construïda i pretesament seriosa, sobre la vida d'un grup de recol·lectors de cotó del sud, se li concedirà columna i mitja d'atenció respectuosa.

La cultura popular nord-americana dels anys quaranta i cinquanta s'ha convertit en un dels millors refugis per eludir la cultura popular universal de la nostra època. Davant la monotonia dels reality shows, l'autoreferència incansable de la televisió i els elogis pseudointel·lectuals del kitsch, els llibres de Raymond Chandler mantenen la virtut d'agafar el lector (per les solapes) i de submergir-lo en un entorn inamovible, idèntic a ell mateix i tanmateix variable com una mitologia antiga: una mescla equilibrada de gàngsters artesanals, policies sense escrúpols, coristes ambicioses, morts anònims, milionaris amb assegurança de vida, dames de vida dissoluta i detectius permanentment lúcids, audaçs i solitaris, amb un sentit de l'humor a prova d'assassins en sèrie. Un entorn que el mateix Chandler va contribuir a crear: no solament perquè els seus imitadors parteixen dels seus llibres i no de les experiències que l'hi van menar, sinó perquè l'hampa que Chandler retratava va acabar utilitzant l'argot que ell havia inventat per fer-la lingüísticament creïble.

Vent roig és una novel·la breu protagonitzada pel detectiu John Dalmas que, com tots els de Raymond Chandler, oculta el sentimentalisme sota un vernís de rudesia i tendeix a caminar uns passos endavant del lector, a avançar-se-li en la tria de supòsits i en l'eliminació de sospitosos. A partir d'un crim inicial, es posa en contacte amb un seguit de personatges descrits magistralment, i recorre els diferents eslabons que, a través d'un garbuix de pistes falses i de metonímies en cascada, el condueixen a un final que no és més que la revelació del començament, seguit del segon final preceptiu. Més que l'argument mil·limètric, però, el segell Chandler es troba en la manera de narrar un cop de puny, de descriure una mirada o un to de veu, de fer-nos acostar amb una intensa curiositat a personatges que mai més no tornarem a veure.